

Vigtigheden af skadesreducerende tiltag ved brandslukning

Indledning

I Danmark er brandslukningstjeneste en offentlig opgave, både med hensyn til indretningen og opretholdelse af en brandslukningstjeneste, og hvad angår selve brandslukningsarbejdet (Revsbech, et al., 2016, s. 563),¹ som dog også udføres af private leverandører, som Falck, på det offentlige vegne.²

Når redningsberedskabet, som en del af det offentlige virke, leverer den service til borgerne det er at slukke brand, skal de først og fremmest levere det de lover borgerne i deres dimensioneringsplan. Men derudover er redningsberedskabet også underlagt en række uskrevne regler, som de ansatte skal følge, når de udøver deres hverv. Det gælder f.eks. princippet om at et indgreb som brandslukning *både* skal være *nødvendigt* for at opnå målet, og der skal være et rimeligt forhold mellem mål og middel. Dette princip kaldes også for proportionalitetsprincippet. Det betyder i praksis, at hvis redningsberedskabet kan opnå det samme resultat med flere løsninger, skal de vælge den løsning, der er mindst indgribende eller belastende for den skadelidte. (Pagh, Mørup, & Fenger, 2017, s. 181, afsnit 3). Ligesom for politibetjenten, der ikke må anvende mere magt i en pågribelse end nødvendigt, gælder der altså lignende regler for redningsberedskabets personale, når man som indsatsleder, holdleder eller brandmand handler som led i brandslukningstjenesten.

Dette afsnit lærer dig nogle af de vigtige begreber og regler, der gælder for ansatte i redningsberedskabet i forbindelse med brandslukning.

For at formidle begreberne så praksisnært som muligt, bruges et gennemgående eksempel om brandmanden Benny, og de aktører der optræder på skadestedet sammen med ham. Eksemplerne er beskrevet i disse grå bokse:

Brandmanden Benny:

Benny er deltidsbrandmand på brandstationen i et fælleskommunalt redningsberedskab, hvor de kører ca. 30 udrykninger årligt. Benny sørger for at deltage i 12 årlige øvelser sammen med de andre fra stationen, og er derudover med på ca. 5 indsatser om året, hvoraf to af dem er bygningsbrande i etageejendomme.

En mandag formiddag modtager Benny en alarm på sin pager på *Bygn.brand-Etageejendom*. Adressen er til et sted inde i byen, som normalt ikke hører til Bennys stations slukningsdistrikt. Benny tager på brandstationen, hvor de afgår inden for 5 minutter med både autosprøjte (en chauffør, en holdleder og to røgdykkere) og stigevogn (en chauffør og en røgdykker).

¹ I en erstatningsansvarssammenhæng, jf. betænkning nr. 214, 1959 om statens og kommunernes erstatningsansvar s. 19.

² Jf. beredskabsloven LBK nr 314 af 03/04/2017 § 13, stk. 1

Formålet med at stoppe brandspredningen i bygningsbrande uden fare for mennesker eller dyr

Når redningsberedskabet bliver kaldt ud, så er det altid med den overordnede opgave, at de på forsvarlig vis skal forebygge, begrænse og afhjælpe skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer, enten når de allerede er sket, eller når der er overhængende fare for at de sker.³

Brand eller ildløs er en akut indsatskrævende situation, hvor det kommunale redningsberedskabs øjeblikkelige indsats er nødvendig for at fjerne den umiddelbare fare.

Når der er fare for mennesker eller dyr, iværksættes typisk en redningsindsats, der ikke har som hovedformål at slukke branden, men som har til formål at redde mennesker og dyr. Dette behandles ikke yderligere i dette afsnit.

Men særligt i det tilfælde, hvor formålet "kun" er at begrænse og afhjælpe skader på ejendom, skal redningsberedskabet iværksætte en hurtig indsats for at få slukket branden, så den ikke spreder sig og skader flere ting. Der er mange hensyn at tage i forbindelse med brandslukningen under en indsats.

- Bygningen/konstruktionen, der brænder, der kan være truet af skade f.eks. etageadskillelserne, taget og væggene.
- Andre værdier som f.eks. indbo, varer, maskiner, værktøj og udstyr er truet, hvis branden har mulighed for at sprede sig.
- Også risikoen for driftstab i de virksomheder, hvis produktion bliver reduceret eller forsvinder, stiger i takt med at branden får lov at udvikle sig.

Så det er vigtigt at holde sig for øje i brandslukningsindsatsen, at redningsberedskabets formål altså er **at begrænse og afhjælpe skader på ejendom** som er nævnt ovenfor.

I beredskabsloven gælder dog også den regel, *at den skade som redningsberedskabets personale forvolder ved brandslukning, betragtes som brandskade*.⁴ Det vil først og fremmest sige, at det er fuldstændig ligeså meget at betragte som "skader på ejendom", at branden ødelægger noget, som at brandslukningsvandet ødelægger noget. Redningsberedskabets formål er altså at begrænse og afhjælpe skaderne fra både branden og fra brandslukningen. Dette har sammenhæng med de uskrevne regler, der er beskrevet i indledningen med eksemplet med politibetjenten. Det betyder, at der for et redningsberedskab, der er dimensioneret til det, helt grundlæggende gælder to ting i den akutte brandslukningsfase af indsatsen:

- 1) Hvis brandfolkene på skadestedet med sikkerhed kan opnå samme resultat (altså fuldstændigt at stoppe brandspredningen)
enten
ved at bruge teknik a) der kræver enorme mængder af vand
eller
ved at bruge teknik b) der kræver minimale mængder af vand.

Så bør brandfolkene bruge teknik b) for at håndtere hændelsen så skånsomt som muligt.

- 2) Hvis den tekniske ledelse på skadestedet med sikkerhed kan opnå samme resultat (altså fuldstændigt at stoppe brandspredningen),

³ Jf. redningsberedskabsloven § 1, stk. 1, og § 12, stk. 1, 1. pkt.

⁴ Jf. beredskabsloven § 21, stk. 1-3

og har ressourcerne til at begrænse og afhjælpe den skade de selv forvolder i forbindelse med brandslukningen.

Så bør redningsberedskabet gøre det.

Indsatsledelsens formål i første fase af indsatsen indebærer dermed både at fjerne akutte fare for brandspredning, og at sikre bygning og løsøre med umiddelbare akutte skadesreducerende tiltag.

Redningsberedskabets umiddelbare skadesreducerende tiltag i forbindelse med brand

Benny sidder i kabinen i sprøjten, og kan se, at de lander på adressen de blev kaldt til. Førsteudrykningen fra byens hovedbrandstation er allerede landet for 20 minutter siden. De har påbegyndt brandslukningen på det sted, hvor branden er centreret. Bygningen er en række sammenbyggede 3-plans etageejendomme med 6 opgange i alt, hvor der er en lejlighed til hver side (tv. og th) i hver opgang. Der er brand i taget i den yderste venstre opgang, umiddelbart over lejligheden til venstre på plan 3.

Indsatslederen, Ivan, vurderede ved ankomsten til skadestedet, at der var løssluppen, flammedannende ild, med umiddelbar fare for at udvikle sig sidelæns i tagkonstruktionen, hvilket han har sat første udrykningsenhed ind på at forhindre. Samtidigt kaldte han efter yderligere assistance med endnu en udrykningsenhed for at have nok kapacitet til hele forløbet. Han har nu vurderet, at første udrykningsenhed med deres indsats kan stoppe brandspredningen fuldstændigt, og er derudover er opmærksom på det fulde skadesbillede: "Det giver ikke mening kun at fokusere på at redde resten af taget, hvis vi ødelægger alt i lejlighederne på plan 3 med vores slukningsvand fra taget!" tænker han. Han tilkalder et følgeskadefirma for at sikre, at der tilstrækkeligt materiel og mandskab til følgeskadebekæmpelsen, både til denne fase og til efterslukningsfasen, når de når dertil. Han giver holdlederen for den netop ankomne udrykningsenhed, Henriette, befaling om at iværksætte en hurtig skånsom skadesreducerende indsats mod de skader, som selve slukningsvandet forårsager.

Holdlederen, Henriette, giver befalingen videre til Bennys hold:

"Situation: Det brænder i tagkonstruktionen på bygningen i yderste venstre side. Der er ingen mennesker eller dyr i fare. Holdleder Henning med sprøjtehold 1 og stigehold 1 fra hovedbrandstationen er indsat til brandslukning med meget store mængder af vand. Branden er under kontrol. Der er stor risiko for direkte følgeskade i etagen nedenunder pga. udstrømning af slukningsvand igennem etageadskillelsen.

Opgave: At sikre bygning og løsøre mod slukningsvand i lejlighederne i plan 3 under branden i taget.

Udførelse: I er sprøjtehold 2 og stigehold 2. I skal først afdække med plast og presenninger, i lejlighederne under branden, så brandslukningsvandet ledes ud af vinduerne. Prioriter dyr dyre møbler samt indbo med høj affektionsværdi. Jeg tager imod vagtlederen for følgeskadefirmaet her, og sender hans folk op for at assistere, når de ankommer."

Nødvendige og rimelige skader

Anvendelsen af vand som slukningsmiddel giver forventeligt i sig selv skader på bygningsdele. Disse skader varierer fra byggeskik til byggeskik, og naturligvis også imellem forskellige typer af slukningsteknikker. Typisk er redningsberedskabet nødt til at forvolde en del skade for at sikre sig at risikoen for brandspredning er helt fjernet, dvs. at branden er helt slukket. Dette er ofte helt nødvendigt for at slukke branden, og det er derfor nødvendigt at skelne mellem nødvendige og rimelige skader, og de skader som unødvendigt eller urimeligt påføres bygningen, eller bygningens indbo.

Det er klart, at hvis det var sådan altid, at de enkelte brandfolk personligt skulle betale for alt det de ødelagde i forbindelse med brandslukningen, så ville der nok ikke være nogen brandfolk. Derfor forholder det sig naturligvis ikke sådan, og der er lavet nogle regler for hvem der betaler for de rimelige og nødvendige skader.

Vejledningen "*Bekæmpelse af følgeskade efter brand*" er udarbejdet af Forsikring & Pension⁶ i samarbejde med Beredskabsstyrelsen, følgeskadevirksomhedernes brancheorganisation, Danske Beredskaber og Politiet (Forsikring & Pension, 2013). Den har som formål at medvirke til at nedbringe de samlede tab som følge af brandskader på bygningen, og forklarer i øvrigt reglerne udmærket.

Vejledningen deler den følgeskadeindsatsen op i to faser, hvor fase 1 kaldes *standsning af følgeskadeudbredelse*. Fase 1. kan indledes af redningsberedskabets indsatsleder, der kan iværksætte akutte skadesreducerende tiltag. Fase 2 som kaldes *rensning og reovering*. Fase 2 er ikke en del af den akutte indsats, og yderligere omtale udelades herfra. Alt i dette afsnit er udelukkende fokuseret på den del af indsatsen, der kan betegnes som redningsberedskabets akutte skadesreducerende tiltag, herunder samarbejdet med følgeskadevirksomhederne i forhold til fase 1, jf. vejledningen "*Bekæmpelse af følgeskade efter brand*".

Forsikringsselskaberne har dog forventeligt en grænse for, hvad de vil betale for i forhold til brandslukningsindsatsen, og den ramme de bevæger sig inden for i fase 1 er iværksættelsen af den **hurtige, rimelige og nødvendige indsats**. Det betyder altså i praksis, at der er to yderpunkter, der som udgangspunkt gælder i forhold til følgeskadeindsats (Forsikring & Pension, 2013, s. 8):

- Hvis redningsberedskabets tekniske ledelse iværksætter en langsom, urimelig og/eller unødvendig skadesreducerende indsats, kan forsikringsselskabet kræve at få dækket de omkostninger de har haft i forbindelse med indsatsen og til at dække skaderne på borgerens/forsikringstagerens ejendom.
- Hvis redningsberedskabets tekniske ledelse, til trods for at de er dimensioneret til det og har ressourcerne til det i den givne situation, ikke iværksætter en hurtig, rimelig og nødvendig skadereducerende indsats, kan forsikringsselskabet kræve at få dækket de omkostninger de har haft til at dække skaderne på borgerens/forsikringstagerens ejendom.

Når en indsatsleder, holdleder eller brandmand udfører netop det arbejde, som de er ansat til, og de forvolder sådan en skade på noget under indsatsen, der er dækket af de to yderpunkter ovenfor, så er det ikke dem selv personligt, men som udgangspunkt altid redningsberedskabet som arbejdsgiver, der vil blive gjort ansvarlig for de skader (von Eyben & Isager, 2011, s. 153).⁷

Der er to ekstreme undtagelser, der gælder, og som for god ordens skyld må nævnes (Pagh, Mørup, & Fenger, 2017, s. 367):

---

⁶ Forsikring & Pension er forsikringsselskabernes og de tværgående pensionskassers brancheorganisation.

⁷ Jf. f.eks. U 1974.707 H hvor en kommune blev ansvarlig efter D L 3-19-2 for et tab, der blev lidt som følge af, at en lærer gav en elev en lussing, der medførte trommehindesprængning, eller U 1950.126 H, hvor Krigsministeriet fandtes ansvarlig for en vådeskudsulykke forårsaget af en menig soldat.

- Hvis en brandmand, i sine helt private handlinger helt uden for tjeneste, laver skader på en anden persons ejendom, så skal han som skadevolder personligt selv betale erstatning til den person der er skadelidt, eller også skal forsikringen dække skaden.
- Hvis en brandmand egentlig handler som led i brandslukningstjenesten for redningsberedskabet, men laver noget så upåregneligt, abnormt eller atypisk for en brandmand, der grundlæggende ikke har en naturlig forbindelse til udførelsen af hans arbejde for redningsberedskabet, så skal han som skadevolder personligt selv betale erstatning til den person, der er skadelidt, eller også skal forsikringsselskabet dække skaden.

Brandmand Benny leder vandet ud i sandkassen på legepladsen

Bennys hold gør som de får besked på. På sprøjten afhenter de presenninger af plastik som de vil bruge til at afdække de dyre møbler, der ikke er blevet våde under branden. De medbringer også nogle forskallingsstøtter ("soldater") og noget tømmer, som de kan bruge til hurtigt at opsætte en "lederende" under det punkt i loftet, hvor det ser mest sandsynligt ud at vandet vil strømme igennem lige om lidt.

Ved fælles hjælp får brandfolkene flyttet dyrt og hurtigt-flytbart elektronik og andet indbo til et sted væk fra det formodede gennemstrømningssted, og ned i en stor plastikkasse. De får lagt plastikafdækning ud over de tunge dyre møbler som de ikke kan flytte, og de får sat nogle soldater op med noget tømmer og presenning i spænd, så det gennemstrømmende vand løber ud af vinduet og ned i haven.

Nede på plan 0 på jorden står der en legeplads umiddelbart ud for vinduet. Det passer lige med at vandet fra brandfolkenes lederende løber direkte ned i sandkassen. De store mængder af vand fra brandslukningen får sandet til at flyde ud over det hele. Sandkassen skal genetableres med nyt sand, når det hele er overstået.

Holdleder Henning befaler at lejlighederne skal rømmes

Holdlederen Henning fra hovedbrandstationen, der var det første hold inde for at slukke tagbranden, ønsker at hjælpe. Hans folk er ved at være færdige med at slukke branden i taget, og han har to brandfolk, der hviler sig fra røgdykningen og som ikke er i gang. Han iværksætter en indsats, hvor han beordrer de to brandfolk om at gå op for at fjerne al flytbart indbo – særligt elektronik - fra lejligheden på plan 3 til højre samt plan 2 til venstre og til højre, så beboerne kan tilgå deres ting. Brandfolkene gør som de får besked på, og får hurtigt fundet bærbare computere, fjernsyn og andre særlige genstande som de samler på nogle borde/bænke sæt neden for opgangen. Pludselig begynder det at regne kraftigt, og adskillige personer iler til for at tage de forskellige genstande som brandfolkene har hentet ned. Brandfolkene har ikke helt haft register over, hvilke genstande der hørte til hvilke lejligheder, og det gik så stærkt lige pludseligt, at de ikke nåede at se, hvem der afhentede hvad. Der er i hvert fald ikke flere fladskærme tilbage på borde/bænkesættene, og alt inventar de hentede ud, er nu drivvåd.

Redningsberedskabet kan komme til at sidde med regningen

Hvis en af redningsberedskabets ansatte forvolder skade ved udførelse af brandslukning, og skaden er forårsaget af en langsom, urimelig, unødvendig, uforsvarlig eller en indsats, der ikke er proportionel, vil redningsberedskabet som udgangspunkt ifalde et erstatningsansvar. Redningsberedskabet kan i dette tilfælde ikke henvise til, at brandmanden ikke har handlet mere uforsigtigt, end enhver anden usagkyndig ville have gjort. Han bliver målt med den målestok, som gælder for professionelle brandfolk (von Eyben & Isager, 2011, s. 113). En sådan erstatnings sag vil altså blive behandlet ud fra en norm om "faglig forsvarlighed" som supplement til de traditionelle krav til den offentlige forvaltning (Pagh, Mørup, & Fenger, 2017, s. 18).

I sundhedsvæsenet bruges termen: *efter normen for den almindelige anerkendte faglige standard*. Ud over standardiseringen af visse indsatsopgaver i forbindelse med den nuværende funktionsuddannelse, har der ikke hidtil har været tradition i Danmark for nærmere at definere, hvornår den professionelle brandmand, holdleder eller indsatsleder bør kunne indse, at deres tekniske indsats er under faglig standard. På sundhedsområdet er det almindeligt, at retslægerrådet inddrages under en foreliggende sag, men på andre områder kan det være vanskeligere at få sådanne autoritative svar (Pagh, Mørup, & Fenger, 2017, s. 191):

- hvad er den forsvarlige beredskabsfaglige standard for akutte skadesreducerende tiltag i Danmark?

Når brandfolkene udfører deres job, men ikke følger gældende principper, som er beskrevet ovenfor, og på grund af deres handlinger eller undladelser påfører unødigt skade under deres brandslukning, kan redningsberedskabet ifalde et erstatningsansvar over for forsikringsselskaberne, der jo betaler for skaderne til at starte med. Borgerens forsikringsselskab dækker i første omgang skaden over for borgeren, og forsikringsselskabet kan efterfølgende kræve af redningsberedskabet, at redningsberedskabet dækker omkostningen over for forsikringsselskabet. Det forsikringsselskabet gør over for redningsberedskabet er *at gøre regres*. At gøre regres betyder at forsikringen i første omgang erstatter noget som forsikringen efterfølgende kræver godtgjort af den der lavede skaden – her redningsberedskabet.

I modsætning til, når det offentlige udfører serviceydelser som sygdomsbehandling i det præhospitale⁸ eller politivirksomhed (særligt i forhold til magtanvendelse)⁹, som er mere tilstedeværende i den almindelige danskers opfattelse, er der ikke tradition for i Danmark at borgeren eller forsikringsselskabet kræver erstatning for redningsberedskabets mangelfulde service i forbindelse med brandslukning.

Der er således ikke (i modsætning til ovenstående) nogen der ret beset tager stilling til, hvornår den tekniske ledelse eller brandfolkene handler under normen for almindelig faglig standard sådan at forsikringsselskaberne gør regres over for redningsberedskabet.

Årsagen hertil kan være, at brandslukningstjeneste er kendetegnet ved at en fejl kan være vanskelig at placere i et kompliceret og akut forløb med brandslukning, hvor redningsberedskabets umiddelbare middel til at begrænse og afhjælpe skaden på ejendom i form af brand netop er at påføre ejendommen mere skade i form af vand og nedrivning. Derudover er forsikringsselskabernes interesse i at udfordre de konkrete skøn i en brandslukningsindsats begrænsede, og et ensidigt ønske om f.eks. at bruge mindre vand i brandslukningsindsatser, medfører en risiko for, at brandspredningen fortsætter længere tid med mere skade til følge. Mu-

---

⁸ Se f.eks. Horsens byrets dom fra 31. maj 2018 BS 150-1211/2015 om at ambulancepersonalet handlede i overensstemmelse med de nationale retningslinjer, da de vurderede at debuttidspunktet for en patientens blodprop. Eller Vestre landsrets dom fra 30. juni 2015 V.L. B-0965-14 hvor retten vurderede, at falckredderne på skadesstedet burde have tolket patientens symptomer som tegn på akut blodprop i hjernen.

⁹ Se f.eks. U 2006.356 V hvor en politiassistent blev dømt for vold, for uberettiget brug af politistav ved en anholdelse.

lighederne for forsikringselskabets regres er i øvrigt begrænset. F.eks. vil Holdlederen Henning i ovenstående eksempel formentlig ikke have handlet så uforsvarligt, at forsikringen ikke skulle dække alligevel, jf. forsikringsaftalelovens¹⁰ § 82:

§ 82. Bortkommer brandforsikrede ting under brand ved tyveri eller på anden måde, eller beskadiges de under forsøg på at redde dem fra brand, anses skaden som brandskade. Det samme er tilfældet, hvis de tilintetgøres eller beskadiges for at forebygge eller begrænse en brand under sådanne omstændigheder, at opofrelsen må anses som forsvarlig. Dette gælder, selv om branden ikke truer nogen genstand, der falder ind under forsikringen.

Men selvom borgeren er dækket rent økonomisk i tilfælde af tyveri m.v., er der næppe noget godt argument for at redningsberedskabet *behøver* at ødelægge ejendom på den måde, som Henning Holdleder gør i dette tilfælde.

Samarbejde om træning og uddannelse er vejen frem

Til slut kan afsnittet sammenfattes således, at det kan være unødvendigt dyrt for adskillige parter, hvis der i forbindelse med brand handles under almindelig faglig standard. Men at det i øvrigt er meget svært skarpt at definere, hvad den faglige standard på området indebærer.

I uddannelsen af indsatsledere og holdledere indgår læring om en situationsbedømmelse, hvorunder der bl.a. gennemføres en struktureret risikovurdering med henblik på at kunne træffe beslutning om, hvordan en forsvarlig indsats kan tilrettelægges. I grund- og funktionsuddannelsen indgår læring om de tekniske og taktiske metoder til begrænsning af skader på ejendom, f.eks. i forbindelse med afstivning af bygninger. Det må altså være gennem uddannelse af brandfolk, at læringen om hvordan man i den konkrete situation lever op til professionsnormen for forsvarlig adfærd i forhold til akutte skadesreducerende tiltag må ligge. Ud over den af Beredskabsstyrelsen fastlagte uddannelse, er det kommunale beredskabskommission, der på baggrund af den lokale risikobaserede dimensionering beslutter, hvilket serviceniveau der anses som fagligt forsvarlig i relation til reduktion af totalomkostninger ved brand. Det inkluderer også hvilke uddannelsesmæssige kvalifikationer, der kræves af ledere og brandfolk, der deltager i brandslukningsindsatser i dækningsområdet.¹¹

Hver enkelt indsats består altså af en lang række konkrete vurderinger, der grundlæggende er baseret på den uddannelse brandfolk og ledere har fået på grund-, funktions-, holdleder- og indsatslederuddannelsen. At redningsberedskabet i den- eller senere forbindelse bør tillære sig værktøjer og teknikker i at varetage hensynet med skadesreducerende tiltag er på alle måder sagligt og inden for beredskabslovens rammer. Det bør nødvendigvis ligge i uddannelsen i forhold til den tekniske ledelses situationsbedømmelse og brandmandens teknik- og taktik.

Formålet med ovenstående eksempler og forklaringer er at læne sig op af sigtet med vejledningen "Bekæmpelse af følgeskade efter brand" i forhold til at inspirere og igangsætte samarbejdsinitiativer i de kommunale redningsberedskaber, skadeservicevirksomheder og forsikringselskaber, der kan medvirke til at nedbringe de samlede tab som følge af brand. De kommunale redningsberedskaber har et særligt ansvar for at udvikle en god skik på området, idet de har de rette faglige forudsætninger for at kunne fastlægge en ny professionel målestok i forhold til at begrænse og afhjælpe skader på ejendom. På nuværende tidspunkt, bortset fra denne rapport/undervisningsmateriale, udarbejdet af Beredskab Øst og Københavns Professionshøjskole, er der ikke uddannelsesmateriale knyttet til akutte skadesreducerende tiltag for brandfolk. Der ligger dog intet

---

¹⁰ LBK nr. 1237 af 09/11/2015

¹¹ Holdleder som teknisk leder 9. februar 2011

til hinder for, at de kommunale redningsberedskabet kan udvikle deres egne kompetencer inden for området. Det burde således være i både borgerens, redningsberedskabets og forsikringssekskabernes interesse, at man skærpede opmærksomheden på redningsberedskabets rolle og konkrete praksis i den akutte skadesreducerende indsats.

Referencer

Forsikring & Pension. (September 2013). *Følgeskade efter brand*. Hentet fra Sikringsguiden.dk:
<https://www.sikringsguiden.dk/raadgivning/raad-om-brand/foelgeskade-efter-brand/>

Pagh, P., Mørup, S. H., & Fenger, N. (2017). *Offentlige myndigheders erstatningsansvar*. Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Revsbech, K., Garde, J., Jensen, J. A., Jensen, O. F., Madsen, H. B., & Mørup, S. H. (2016). *Forvaltningsret - Almindelige Emner*. Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

von Eyben, B., & Isager, H. (2011). *Lærebog i erstatningsret*. Jurist- og Økonomforbundets Forlag.